

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. de vaste Kamercommissie voor
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Postbus 20018
2500 EA 's-Gravenhage
Cie.biza@tweedekamer.nl

Datum
15 maart 2019
Contactpersoon
Rina Beers
Onderwerp
Inbreng voor AO Sociaal Domein
21 maart 2019

Bijlage(n)
-
Doorkiesnummer
06 13 84 64 84
Ons kenmerk
FO19-015

Geachte leden van de Tweede Kamer,

Op 21 maart a.s. spreekt u met de minister van Binnenlandse Zaken over het sociaal domein. De Federatie Opgang, RIBW Alliantie en GGZ Nederland willen uw aandacht vragen voor de herijking van de financiële verhoudingen en de huidige tekorten.

Het sociaal domein is het belangrijkste overheidsdomein voor de doelgroepen waar onze leden hulp en zorg aan bieden. Vrouwen en kinderen die huiselijk geweld mee maken, ggz cliënten en mensen met verward gedrag, mensen die om uiteenlopende redenen dakloos raken: al deze mensen hebben met de gemeente te maken voor hun bestaanszekerheid en zorg. Het bovengenoemde thema van financiële verhoudingen klinkt wat abstract maar is essentieel voor het goed functioneren van de voorzieningen in het sociaal domein.

Herijking financiële verhoudingen

Het kabinet heeft het voornemen om te komen tot een integrale verdeling van de middelen in het sociaal domein per 1 januari 2021. De middelen voor Wmo2015, Jeugdwet en Participatiewet gaan op in de algemene uitkering van het Gemeentefonds. De middelen voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen maken hier onderdeel van uit. Dat gaat om circa 2 miljard euro in de Wmo2015.

Tegelijkertijd vinden twee andere veranderingen plaats. De eerste is dat de 2 miljard euro voor opvang en beschermd wonen per 2021 niet meer naar de 43 centrumgemeenten gaat, maar naar alle 355 gemeenten. De tweede verandering is dat een uitname plaatsvindt uit het Wmo budget voor beschermd wonen. Bijna een half miljard euro zal van de Wmo2015 naar de Wlz gaan.

Dit komt omdat het kabinet verwacht dat ongeveer een derde van de mensen die nu een Wmo beschermd wonen beschikking hebben, toegang zullen krijgen tot de Wlz per 2021. De kosten voor deze groep mensen gaan dan van Wmo naar Wlz.

Inmiddels heeft het kabinet een verdeelmodel gepubliceerd¹ voor de 355 gemeenten als die per 2021 zelf verantwoordelijk worden voor beschermd wonen en opvang. Dit verdeelmodel is beleidsmatig en financieel overwegend gebaseerd op veronderstellingen, niet op data. We weten niet hoeveel mensen van Wmo naar Wlz beschermd wonen gaan. Dat weten we pas op 31 december 2020, wanneer de indicatiestelling zal zijn afgerond. Dan weten we ook hoeveel mensen in welke regio's verschuiven van Wmo naar Wlz. Ondertussen moeten gemeenten en zorgkantoren voldoende plaatsen en zorg hebben ingekocht op 1 januari 2021.

De VNG commissie Zorg, Jeugd en Onderwijs heeft op 14 februari 2019 gevraagd² om een alternatief uit te werken ten aanzien van het tempo van de doordecentralisatie/uitvoering en de financiële en inhoudelijke randvoorwaarden die daarbij moeten worden gesteld. Bij die randvoorwaarden gaat het nadrukkelijk om voldoende middelen voor ambulante zorg en begeleiding aan huis. Alleen met voldoende middelen kunnen gemeenten ervoor zorgen dat ggz cliënten en mensen met complexe problematiek zelfstandig kunnen wonen. Een tweede randvoorwaarde ('conditio sine qua non') is de beschikbaarheid van voldoende passende en betaalbare wooneenheden. Daar bestaat nu een absoluut tekort aan. Ambulantiseren zonder woningen is niet mogelijk.

We vragen ons af of de minister bereid is om de centrumgemeenteconstructie voor opvang en beschermd wonen in het Gemeentefonds intact te laten tot bekend is (2022) welke verschuivingen hebben plaatsgevonden van Wmo naar Wlz? En om gedurende dat proces het beoogde verdeelmodel te ijken aan de data die dan beschikbaar zijn in Wmo en Wlz?

Tekorten in het sociaal domein

Tenslotte pleiten we voor een sterke investering in het sociaal domein door het Rijk. De tekorten van gemeenten hebben nu al hun weerslag op beschikbaarheid en kwaliteit van voorzieningen. Gemeenten hebben grote tekorten bij zowel de uitvoering van de Jeugdwet, als bij de uitvoering van de Wmo. Het SCP constateert dat juist mensen met meerdere problemen, zoals ggz cliënten en mensen die met dakloosheid, verslaving, schulden of huiselijk geweld te maken hebben, niet op alle fronten hulp krijgen. De voortgaande en beoogde ambulantisering, maar ook de aanpak van mensen met verward gedrag, en overige programma's in het sociaal domein³, vragen om substantiële investeringen. Met de kennis van nu, schatten we dat minimaal het bedrag nodig is, dat in 2015 werd bezuinigd op de bij de decentralisaties betrokken middelen.

Wilt u de minister vragen welk bedrag het kabinet bereid en voornemens is te investeren in het sociaal domein?

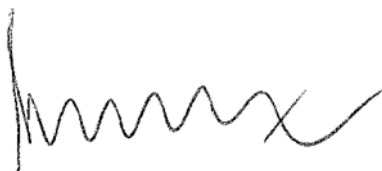
¹ Zie: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/financien-gemeenten-en-provincies/documenten/rapporten/2018/03/06/onderzoeksrapport-objectief-verdeelmodel-beschermd-wonen-maatschappelijke-opvang-en-wmo-2015-begeleiding>

² Zie: <https://vng.nl/onderwerpenindex/sociaal-domein%20%20nieuws/terugblik-commissie-zorg-jeugd-en-onderwijs-14-februari>

³ Onder meer de programma's: 'Geweld hoort nergens thuis', 'Meerjarenagenda Beschermd Wonen en Opvang', 'Actieprogramma dakloze jongeren', 'Zorg voor de Jeugd'.

Wij wensen u een vruchtbaar debat met de minister toe.

Met vriendelijke groet,

de heer A.P.B.M. van Tuijn
voorzitter RIBW Alliantie

de heer drs. J.P. Laurier
voorzitter Federatie Opvang

mevrouw drs. V.J.W.C. Esman-Peeters
directeur GGZ Nederland